

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 231/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpeného advokátkou JUDr. Martou Konkoľovou, Jarmočná 79, Stará Ľubovňa, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9 Co 6/2019 z 21. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „žalovaný“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 6/2019 z 21. marca 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie/rozhodnutie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalovanou stranou v spore o určenie, že spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti patrí do dedičstva, vedenom na Okresnom súde Prešov (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 32/2017. Okresný súd uznesením z 28. novembra 2018 rozhodol, že konanie zastavuje a žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania. Po vydaní rozhodnutia okresného súdu, ale pred tým, ako nadobudlo právoplatnosť, vzali žalobcovia podanú žalobu v celom rozsahu späť, a to z dôvodu, že 27. novembra 2018 uzavreli mimosúdnu dohodu so sťažovateľom. Žalobcovia súčasne navrhli, aby všeobecný súd pripustil späťvzatie žaloby, konanie zastavil a priznal im náhradu trov konania v plnom rozsahu z dôvodu, že predmetné konanie zaviniť sťažovateľ.

Vecne príslušný krajský súd vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k späťvzatiu žaloby. Sťažovateľ podaním z 1. marca 2019 vyjadril súhlas so späťvzatím žaloby a vo vzťahu k náhrade trov konania uviedol, že v danom prípade sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa a je potrebné aplikovať § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a stranám sporu náhradu trov konania nepriznať.

Krajský súd napadnutým uznesením pripustil späťvzatie žaloby, zrušil uznesenie okresného súdu z 28. novembra 2018 a konanie zastavil a druhým výrokom rozhodol tak, že žalobcom priznal náhradu trov konania.

3. S uvedeným záverom krajského súdu sťažovateľ nesúhlasí a namieta, že krajský súd druhým výrokom napadnutého uznesenia týkajúcim sa náhrady trov konania porušil jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ argumentuje nedostatočným odôvodnením napadnutého uznesenia, pretože krajský súd „v rámci odôvodnenia... neuviedol ako posúdil argumenty prezentované zo strany sťažovateľa, ako aj to, ako tieto vyhodnotil a posúdil...“

Domnievame sa, že len samotná konštatácia súdu, že sťažovateľ procesne zaviniť zastavenie konania, a preto je daný dôvod priznania žalobcom voči sťažovateľovi náhradu trov konania, žiadnym spôsobom nedáva odpoveď na argumentáciu sťažovateľa vo vzťahu k dôvodom hodným osobitného zreteľa, resp. k nožnej aplikácii § 257 Civilného sporového poriadku ako právne a skutkovo relevantnej otázke, dôvodnosť ktorej by zakladala rozhodnutie súdu, v tom zmysle, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania, a teda je zrejmé, že posúdenie relevantnosti sťažovateľovej argumentácie je pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania rozhodujúca.

... Je teda nepochybné, že argumentácia sťažovateľa je pre rozhodnutie o náhrade trov konania rozhodujúca, keďže v prípade stotožnenia sa s takouto argumentáciou by prichádzala do úvahy aplikácia § 257 Civilného sporového poriadku a ani napriek uvedenému sa odvolací súd žiadnym spôsobom k argumentácii sťažovateľa nevyjadril, resp. nevysvetlil ako posúdil tieto podstatné tvrdenia a právne argumenty sťažovateľa.“

Podľa sťažovateľa § 257 CSP „síce nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť... Vzhľadom na uvedené bol teda aj odvolací súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa.“

Sťažovateľ svoju argumentáciu podporil aj odkazmi na judikatúru ústavného súdu a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že „predmetný rozsudok je nepreskúmateľný (zmätočný), teda arbitrárny, resp. neodôvodnený“ a priznanie nároku na náhradu trov konania žalobcom proti sťažovateľovi je „krajne nespravodlivé“.

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [redacted], nar... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 9Co/6/2019, zo dňa 21.03.2019 porušené boli.

Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/6/2019, zo dňa 21.03.2019 zrušuje a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť trovy konania [REDAKOVANÉ]... v sume 326,66 € (slovom tristodvadsaťšesť eur a šesťdesiatšesť centov) na účet... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

11. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je možné kvalifikovať ako sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde a sťažovateľ je v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd priznal náhradu trov konania žalobcom na základe zásady zodpovednosti za zavinenie podľa § 256 ods. 1 CSP, neposúdil dôvody hodné osobitného zreteľa a možnosť aplikácie § 257 CSP a napadnuté uznesenie dostatočne neodôvodnil.

13. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07), a preto možno ich namietané porušenie preskúmať spoločne.

14. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (napr. II. ÚS 389/09, III. ÚS 288/2016, II. ÚS 59/2019).

15. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov. Preskúmanie rozhodnutia všeobecného súdu v konaní pred ústavným súdom má opodstatnenie len v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo rozhodnutím (opatrením alebo iným zásahom) došlo k porušeniu základného práva alebo základnej slobody. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavnoprávnou požiadavkou je tiež to, aby všeobecnými súdmi vydané rozhodnutia boli riadne, zrozumiteľné a logicky odôvodnené.

16. Ústavný súd taktiež zdôrazňuje, že do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

17. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu. Vo vzťahu k náhrade trov konania krajský súd uviedol:

„O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s ust. § 256 ods. 1 C.s p., i za použitia analógie podľa článku 4 ods. 1 C.s.p.. Ak dôjde k zastaveniu sporového konania v dôsledku späťvzatia žaloby, potom je povinnosťou súdu pri rozhodovaní o trovách konania skúmať procesnú zodpovednosť pri zastavení konania na oboch procesných stranách, teda aj na strane žalobcov, aj na strane žalovaného. Pokiaľ žalobcovia žalobu museli zobrať späť pre správanie žalovaného, potom je potrebné konštatovať, že žalovaný je tým kto procesne zaviniť zastavenie konania. Ak by žalobcovia žalobu zobrali späť bez udania dôvodu alebo bez toho, aby išlo o reakciu na správanie žalovaného, a teda nebolo by možné vychádzať z procesného zavinenia žalovaného, znášali by trovy žalovaného žalobcovia.

V danom prípade k späťvzatiu žaloby došlo v dôsledku mimosúdneho urovnania, pričom z vyjadrenia žalobcov, ako aj zo znenia mimosúdnej dohody vyplýva, že strany nedospeli k dohode ohľadne trov konania. Odvolací súd má za to, že v predmetnom prípade došlo k späťvzatiu žaloby, ktorá bola podaná dôvodne, pre správanie žalovaného. Aj keď žaloba bola podaná o určenie, že spoluvlastnícky podiel patrí do dedičstva a výsledok dohody znamenal zápis vlastníctva žalobcov v katastri nehnuteľností, odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na nález Ústavného súdu SR, sp. zb. I. ÚS 629/2016 zo dňa 08.02.2017, podľa ktorého princíp procesného výsledku nemožno chápať povrchno, formalisticky, lebo nielen petit, ale aj žalobné tvrdenie, teda dôvody žaloby vyjadrujú prečo sa žalobca domáha plnenia na žalovanom a prečo dôvod po podaní žaloby odpadol. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným

uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí...“

18. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že vo všeobecnosti platí, že spor o náhradu nákladov konania nedosahuje spravidla sám osebe intenzitu zakladajúcu porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky nákladov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o nákladoch konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (napr. I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 137/2018).

19. Ústavný súd v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia krajského súdu nezistil nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania krajský súd riadne interpretoval príslušné zákonné ustanovenia. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať do interpretácie krajského súdu a nahradzovať jeho prijaté právne závery. Závery krajského súdu v napadnutom uznesení sú riadne uvedené, presvedčivé, jasné a netrpia absenciou logiky.

20. Pokiaľ sťažovateľ pri svojej argumentácii, že v posudzovanom prípade bol krajský súd povinný skúmať existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, vychádzal z rozhodnutí ústavného súdu uvedených v ústavnej sťažnosti (nálezy sp. zn. I. ÚS 168/2018 a I. ÚS 153/2018), tak ústavný súd opakovane uvádza, že každý prípad je potrebné posudzovať osobitne a s prihliadnutím na jeho špecifiká. V predmetných nálezoch ústavný

súd vychádzal z iných podstatných skutočností, ktoré nie sú na aktuálne posudzovanú ústavnú sťažnosť aplikovateľné.

21. Sťažovateľom napadnuté rozhodnutie krajského súdu v ničom nesignalizuje možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné preskúmať po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

22. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa (zrušenie napadnutého uznesenia, priznanie trov konania) v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

23. Nad rámec uvedeného ústavný súd už len pre úplnosť napokon dodáva, že jeho pozornosti neušla skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľa v texte ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 18. júna 2019) opakovane poukazuje na znenie už neplatného a neúčinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti právnej zástupkyne sťažovateľa, že od 1. marca 2019 sa konanie pred ústavným súdom spravuje novou právnou úpravou – zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019